

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผล

ตำนานหลวงพ่อดวงเหยียบน้ำทะเลจืดหรือตำนานสมเด็จพระเจ้าพะโคะเป็นตำนานที่เล่าขานแพร่กระจายใน ๑๔ จังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย และรัฐทางตอนเหนือของประเทศมาเลเซีย ได้แก่ รัฐเกดะห์หรือไทรบุรีและรัฐเประ แต่ตำนานนี้มีการแพร่กระจายอย่างหนาแน่นในบริเวณจังหวัดปัตตานี จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช ปัจจุบันตำนานนี้ได้แพร่กระจายไปทั่วประเทศตามอิทธิพลของการสร้างพระเครื่องและพระพุทธรูปหลวงพ่อดวงเหยียบน้ำทะเลจืด

ตำนานหลวงพ่อดวงเหยียบน้ำทะเลจืดที่แพร่กระจายในภาคใต้ แบ่งได้ ๒ ประเภท ได้แก่ ประเภทลายลักษณ์อักษรและประเภทมุขปาฐะ

๑. ตำนานหลวงพ่อดวงเหยียบน้ำทะเลจืดประเภทลายลักษณ์อักษร มีพบฉบับเดียวคือเรื่อง “ยอเข้าตำราหมื่นตราพระธรรมวิลาสเอาไปวิวาทเป็นหัวเมือง” ปัจจุบันต้นฉบับเก็บรักษาที่ หอพระสมุดวชิรญาณ หอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ ตำนานได้กล่าวถึงประวัติหลวงพ่อดวงเหยียบน้ำทะเลจืดหรือสมเด็จพระราชาธิบดีสุริยวงศาธิบดีมหาราชว่าท่านเกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๑๗๑ (จ.ศ. ๙๙๐) บิดาชื่อนายหุ มารดาชื่อนางจัน เมื่อแรกเกิดบิดามารดาได้ไปเกี่ยวข้าวในนาและผูกเปลให้ลูกนอนใต้ต้นหว้า ขณะเกี่ยวข้าวมีงูตะบองหลา (งูจงอาง) เข้ามาขดพันรอบเปล แม่ขึ้นจากนาเห็นงูก็ตกใจ เรียกให้นายหุเข้ามาช่วย นายหุได้นำดอกไม้ธูปเทียนมาบูชางูก็หายไปพบแก้วดวงหนึ่งก็เก็บไว้ ต่อมาได้นำลูกไปฝากสมภารจวงที่วัดกุฎีหลวง สมภารจวงตั้งชื่อว่า “ปุ” และให้บรรพชาเป็นสามเณร ได้เรียน นโม ก ข และขอมไทย เมื่อจบหลักสูตรได้ไปเรียนธรรมบทศชาติกับพระชินเสน ณ วัดศรีกุญแจ จบแล้วได้เดินทางไปเรียนธรรมต่อที่เมืองนครศรีธรรมราช จนอายุครบ ๒๑ ปี พระขุนลกได้นำเจ้าเงาะไปอุปสมบทที่คลองหน้าท่าเรือแบบอุทกสีมา มีพระมหาเถรปิยทสสี เป็นพระอุปัชฌาย์ พระมหาเถรพุทธสาครเป็นพระกรรมวาจาจารย์ และพระมหาเถรศรีรัตนเป็นพระอนุกรรมวาจาจารย์ พระอุปัชฌาย์ให้นามฉายาว่า “เจ้าสามีราม” ต่อมาได้โดยสารเรือสำเภานายอินเข้าไปศึกษาธรรมที่กรุงศรีอยุธยา ระหว่างเดินทางได้แสดงอภินิหารเหยียบน้ำทะเลจืดจนนายสำเภาอินนับถือเป็นครูต้น เมื่อถึงกรุงศรีอยุธยาได้จำพรรษาที่วัดแคราชานุวาส และไปศึกษาธรรมที่วัดลุมพินาวาส จนอยู่มาวันหนึ่งชาวต่างประเทศได้มาทำพินันท์ปริศนาธรรม เจ้าสามีรามขณะพระมหากษัตริย์ทรงโปรดให้สร้างกุฎิถวายและถวายเมืองให้เจ้าสามีรามปกครองได้ ๓ วัน จึงถวายคืน ต่อมาเจ้าสามีรามได้เข้าเฝ้าพระมหากษัตริย์ขอพระราชทานเข้าพระโยมสงฆ์ให้แก่วัดพระราชประดิษฐานหัวเมืองพัทลุงและโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าสามีรามออกไป

สร้างพระมาลิกเจดีย์ศรีรัตนมหาธาตุ และโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพระรักษาพระศรีรัตนมหาธาตุ ๕๐ คน รักษาพระธรรมศาลา ๒๐ คน และรักษาพระอุโบสถ ๒๐ คน

๒. ตำนานหลวงพ่อดวงเหยียบน้ำทะเลจืดประเภทมุขปาฐะ พบมีแพร่กระจายหนาแน่นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช พอสรุปภาพรวมได้ว่า หลวงพ่อดวงเหยียบน้ำทะเลจืดถือกำเนิดเมื่อ พ.ศ. ๒๑๒๕ ที่บ้านสวนจันทร์ อำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา เป็นบุตรของนายหูกับนางจันทร์ เป็นคนยากจนอาศัยอยู่กับเศรษฐีปาน หลังคลอดบุตรนายหูกับนางจันทร์ได้เอารกไปฝังไว้ที่ต้นเสียบใกล้บ้าน เศรษฐีปานใช้นายหูกับนางจันทร์ไปเก็บเกี่ยวข้าวในนาทั้งสองได้นำบุตรไปด้วย ได้ผูกเปลไว้กับต้นหม่าแล้วลงไปเก็บเกี่ยวข้าวในนา จนใกล้เที่ยงนางจันทร์ขึ้นมาจะให้ลูกกินนมพบว่ามิ้งบองหลา (งูจงอาง) พันอยู่รอบเปลก็เรียกนายหูกับช่วย ทั้งสองได้นำข้าวตอกดอกไม้มาบูชางูนั้นก็หายไปปรากฏแก้วดวงหนึ่งในเปล จึงได้เก็บไว้สำหรับบุตร ต่อมาเศรษฐีปานทราบข่าวจึงขอดวงแก้วไว้ทั้งสองไม่สามารถขัดขืนได้ จึงมอบดวงแก้วให้เศรษฐีไป ตั้งแต่นั้นมาเศรษฐีปานก็ประสบแต่เรื่องไม่ดีทำให้ยากจนลง เศรษฐีคิดว่าน่าจะมาจากดวงแก้ว จึงได้นำดวงแก้วคืนนายหูกับนางจันทร์ ต่อมานายหูกับนางจันทร์ได้นำบุตรไปฝากไว้กับสมภารจวง วัดกุฎีหลวงสมภารจวงตั้งชื่อว่า “ปู” เพราะคลานคล้ายปู เมื่อเด็กชายปูโตขึ้นจึงให้บรรพชาเป็นสามเณรปูได้เรียน นโม ก ข ขอมไทย เมื่อจบแล้วได้ส่งไปเรียนมูลกัจจายน์และธรรมบทศาศาติกับพระครูสังฆธรรมรังษีที่วัดศรีกุหยัง จบหลักสูตรแล้วไปศึกษาธรรมต่อที่เมืองนครศรีธรรมราช ได้จำพรรษาที่วัดเสมาเมือง จนอายุครบ ๒๐ ปี พระขุนลกได้นำสามเณรปูไปอุปสมบทที่วัดท่าแพ โดยนำเรือ ๔ ลำมาต่อเป็นแพ ประกอบด้วยเรือไม้พยอม ไม้ยางนา ไม้ขนุน และไม้เคียนไว้ริมคลองท่าแพเป็นอุทกสีมา มีพระครูกาติมเป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูสังฆธรรมรังษีเป็นพระอนุสาวนาจารย์ และสมภารจวงเป็นพระกรรมวาจาจารย์ ได้ฉายาว่า “สามีราม” หรือพระสามีราม ต่อมาได้เดินทางเพื่อไปศึกษาธรรมที่กรุงศรีอยุธยาได้ไปลงเรือนายสำเภาอินทร์ที่วัดท่าซอกหรือวัดคงคาเสียบ ระหว่างเดินทางถึงอ่าวชุมพร (บางคนว่าเกาะนุ้ย อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช) เรือถูกพายุ ๗ วัน ๗ คืนเสบียงอาหารและน้ำจืดหมด จนเมื่อลมสงบนายสำเภาอินทร์ได้คิดว่าสาเหตุมาจากรับพระสามีรามมาด้วย จึงให้ลูกเรือนำลงเรือเล็กเพื่อนำขึ้นฝั่ง พระสามีรามใช้เท้าจุ่มลงในทะเลทำให้น้ำบริเวณนั้นจืดลูกเรือได้ตักน้ำใส่ภาชนะจนเต็ม เมื่อนายสำเภาอินทร์ทราบดังนั้นจึงได้นำพระสามีรามขึ้นเรือเดินทางต่อไป และได้ถือพระสามีรามเป็นครูต้น จนถึงกรุงศรีอยุธยาได้ไปจำพรรษาที่วัดเขาราชานุาสและไปศึกษาธรรมที่วัดลุมพินาวาส จนวันหนึ่งในสมัยพระเอกาทศรถ ได้มีพราหมณ์ ๗ คน จากเมืองลังกานำทรัพย์สินสมบัติบรรทุกเรือมาทำพนันเมืองด้วยวิธีแก้ปริศนาธรรม โดยเรียงอักษรพระอภิธรรมทองคำเท่าใบมะขาม ๘๔๐๐๐ เม็ด พระสงฆ์กรุงศรีอยุธยาไม่มีใครเรียงได้ พระสามีรามรับอาสาเรียงอักษรธรรมได้สำเร็จ แต่ขาดอยู่ ๗ ตัว คือ ส ง วิ ทา ปุ กะ ยะ ปะ พราหมณ์นำออกจากมวยผมมอบให้พระสามีรามและยอมแพยกทรัพย์สินสมบัติให้กับพระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา ด้วยความดีความชอบ

พระมหากษัตริย์ทรงโปรดเกล้าฯ ให้พระสามีสามีรามเป็นที่สมเด็จพระราชชนนีสามีสามีรามคุณูปมาจารย์ ต่อมาสมเด็จพระราชชนนีฯ ได้ทูลลากลับบ้านเกิดระหว่างทางได้ปกกลดหยุดพัก เช่น ที่ปกกลดบ้าน โกฏี วัดพัทธสีมา วัดหัวลำภู เป็นต้น จนถึงวัดพะโคะได้ดำเนินการสร้างพระศรีรัตนมหาธาตุไว้บน เขาพะโคะ สร้างธรรมศาลา และอุโบสถ แล้วเข้าไปกรุงศรีอยุธยาพระมหากษัตริย์โปรดเกล้าฯ ให้เรือสำเภาบรรทุกอิฐและยอดเจดีย์ออกไปช่วยสมเด็จพระราชชนนีฯ และโปรดเกล้าฯ กัลปนาวัดที่ ภูมิทานและข้าพระโยมสงฆ์ให้วัดราชประดิษฐฐานหรือวัดพะโคะ เพื่อช่วยกันบำรุงพระพุทธศาสนา สมเด็จพระราชชนนีฯ จำพรรษาที่วัดพะโคะเป็นเวลานานชาวบ้านเรียกว่า “สมเด็จเจ้าพะโคะ” อยู่มา วันหนึ่งมีสามเณรถือดอกมณฑาสวรรค์เที่ยวตามหาพระโพธิสัตว์พระศรีอริยมุตไตรย ซึ่งจตุมาลัยโลก มนุษย์ ผู้ใคร่จักดอกมณฑาสวรรค์ผู้นั้นคือพระโพธิสัตว์ สามเณรได้ไปยังวัดพะโคะเป็นเวลาเย็น พระสงฆ์รูปอื่น ๆ ไม่มีใครรู้จักดอกมณฑาสวรรค์ มีแต่สมเด็จเจ้าพะโคะเท่านั้นที่รู้จักดอกไม้นี้ สามเณรจึงรู้ว่าสมเด็จเจ้าพะโคะคือพระศรีอริยมุตไตรย ทั้งสองได้พากันเข้าไปในกุฏิและในคืนนั้นทั้งสองก็ได้โละหายกลายเป็นดวงไฟ ๒ ดวง พุ่งขึ้นท้องฟ้าไปทาง ทิศใต้หายสาบสูญตั้งแต่นั้นมา

ต่อมาได้มีพระภิกษุชรารูปหนึ่งได้ปกครองวัดข้างใต้และวัดอีกแห่งหนึ่งในรัฐไทรบุรี ชาวเมืองปัตตานีเรียกว่า “ท่านข้างใต้” ท่านได้เดินทางไปมาระหว่างเมืองปัตตานีกับเมืองไทรบุรีอยู่เสมอ และก่อนที่ท่านจะมรณภาพได้สั่งสานุศิษย์ไว้ว่า เมื่อท่านมรณภาพแล้วให้นำศพไปเผาปนกิจที่ วัดข้างใต้ หลังจากนั้นไม่นานท่านข้างใต้ได้มรณภาพที่เมืองไทรบุรี ประชาชนได้พากันหามศพของท่านไปวัดข้างใต้ระหว่างทางหยุดพักที่ใดมีน้ำเหลือหยดลงพื้นให้ปักหลักไม้แก่นไว้เป็นหลักฐานต่อไป สถานที่นั้นจะกลายเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เมื่อถึงวัดข้างใต้ได้ทำพิธีเผาปนกิจศพแล้วนำอัฐิฝังไว้หน้าวัด ปักหลักไม้แก่นไว้เป็นหลักฐาน จนปัจจุบันเวลาผ่านไปหลายร้อยปี ถึง พ.ศ. ๒๔๙๗ พระครูวิสัยโสภณ (ทิม ธมฺมธโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดข้างใต้ได้จัดสร้างพระเครื่องรูปท่านข้างใต้และมีการเข้าทรง ให้ตั้งชื่อพระเครื่องที่สร้างขึ้นนี้ว่า “หลวงพ่อทวดเหยียบน้ำทะเลจืด” และยังบอกว่าสมเด็จเจ้าพะโคะกับหลวงพ่อทวดเหยียบน้ำทะเลจืดเป็นพระภิกษุรูปเดียวกัน ตั้งแต่นั้นมาจึงเรียกตำนานนี้ว่า “ตำนานหลวงพ่อทวดเหยียบน้ำทะเลจืด” จนกระทั่งปัจจุบัน

อภิปรายผล

การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลตำนานหลวงพ่อทวดเหยียบน้ำทะเลจืดในภาคใต้ครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจนำเสนอเป็นข้อสังเกตดังนี้

๑. องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับตำนานหลวงพ่อทวดเหยียบน้ำทะเลจืดในภาคใต้ พบว่าเป็นตำนานที่มีทั้งประเภทลายลักษณ์อักษรและประเภทมุขปาฐะ ประเภทลายลักษณ์อักษรมีเพียงฉบับเดียวคือ “ย่อเข้าตำราหมีนตราพระธรรมวิลาสเอาไปวิวาทเป็นหัวเมือง” ซึ่งเป็นตำนานที่เขียนขึ้นในสมัยอยุธยาได้กล่าวถึงประวัติของสมเด็จพระราชชนนีสามีสามีรามคุณูปมาจารย์ตั้งแต่ถือกำเนิดจนได้บูรณะสร้างพระศรีรัตนมหาธาตุวัดพะโคะและการพระราชทานกัลปนาวัดถวายเป็นที่ภูมิทานและข้าพระโยมสงฆ์

การที่ตำนานประเภทลายลักษณ์อักษรมีเพียงฉบับเดียวที่หลงเหลือมาจนปัจจุบันอาจเป็นไปได้ว่าระยะเวลาที่ผ่านมามากหลายร้อยปีทำให้ตำนานสูญหายหรือชำรุดเสื่อมสภาพไป แต่เหตุผลสำคัญที่ทำให้ต้นฉบับเหลือน้อย น่าจะมาจากความเชื่อที่ชาวบ้านในท้องถิ่นมีต่อหนังสือตำนานโบราณที่บันทึกเรื่องราวของบ้านเมืองชาวบ้านเรียกว่า “หนังสือเพลา” ถือว่าเป็นหนังสือศักดิ์สิทธิ์จะนำมาอ่านหรือคัดลอกไม่ได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ตำนานนี้มีเพียงฉบับเดียว ส่วนตำนานหลวงพ่อดุสิตเหียบน้ำทะเลจืดประเภทมุขปาฐะพบแพร่กระจายในพื้นที่ภาคใต้จำนวนมาก แต่ที่พบมากในพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากใน ๓ จังหวัดนี้เป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับตำนานหลวงพ่อดุสิต เช่น สถานที่เกิด สถานที่ฝังรกรก สถานที่ศึกษาธรรม สถานที่ปักกลด สถานที่ฌาปนกิจศพ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามเค้าโครงตำนานในสถานที่ต่าง ๆ มีลักษณะส่วนใหญ่มักจะเหมือนกันแต่จะแตกต่างกันในรายละเอียดตามบริบททางสภาพแวดล้อมและสังคมนั้น ๆ จึงทำให้ตำนานมีความหลากหลายที่แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาและวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ ทำให้ตำนานนี้มีความสำคัญและมีคุณค่าทางด้านต่าง ๆ เช่น คุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น คุณค่าทางด้านพุทธศาสนา คุณค่าทางด้านคติชนวิทยา เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการนำตำนานสมเด็จพระพะโคะไปรวมกับตำนานท่านช้างให้หรือตำนานท่านลิงกา จนกลายเป็นตำนานหลวงพ่อดุสิตเหียบน้ำทะเลจืด วัดช้างให้ จังหวัดปัตตานี เพื่อให้สามารถนำไปเป็นหลักฐานรองรับการสร้างพระเครื่องหลวงพ่อดุสิตเหียบน้ำทะเลจืด ซึ่งสร้างความสำคัญให้กับพระเครื่องชุดนี้ประกอบกับประเพณีที่ผู้คนนำพระเครื่องไปใช้ป้องกันตัวแล้วเกิดผลดีตามที่ต้องการ ทำให้หลวงพ่อดุสิตเหียบน้ำทะเลจืดเป็นที่เคารพนับถือของผู้คนไม่เฉพาะในภาคใต้แต่ขยายไปทั่วประเทศและต่างประเทศ ซึ่งนับว่าเป็นผลดีที่ทำให้ตำนานหลวงพ่อดุสิตมีการถ่ายทอดและสืบทอดในวงกว้างอย่างยาวนานต่อไป

๒. การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลตำนานหลวงพ่อดุสิตเหียบน้ำทะเลจืด การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจากตำนานหลวงพ่อดุสิตเหียบน้ำทะเลจืดเป็นตำนานที่ผู้คนในพื้นที่มีการถ่ายทอดและสืบทอดกันมาในตัวตน จึงต้องลงไปสำรวจพื้นที่จริงให้เห็นสถานที่และวัตถุสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับตำนาน เช่น สถานที่เกิด สถานที่อุปสมบท สถานที่ปักกลด เป็นต้น ตลอดจนความรู้สึกและความเชื่อที่เป็นจิตวิญญาณของผู้คนในพื้นที่ จึงต้องสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้รู้ในท้องถิ่นอย่างเจาะลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและลึกซึ้งสามารถนำมาเป็นฐานข้อมูลที่ตอบโจทย์วิจัยอย่างรอบด้าน นอกจากนั้นการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนโดยการจัดเวทีประชุมผู้คนในท้องถิ่นหลายกลุ่มที่เกี่ยวข้อง เช่น พระสงฆ์ ผู้รู้ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรในท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อให้ทุกคนได้ให้ข้อมูลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จะทำให้เกิดแรงกระตุ้นให้ชุมชนเกิดความรู้สึกหวงแหนและความเป็นเจ้าของร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การอนุรักษ์และการนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นตลอดทั้งยังเป็นการสืบทอดตำนานนี้ให้อยู่คู่ชุมชนตลอดไป

ข้อเสนอแนะ

การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลหลวงพ่อดุสิตนันทะเจ็ดในภาคใต้ของประเทศไทยครั้งนี้ คณะผู้รวบรวมมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑.๑ ควรนำผลการรวบรวมตำนานหลวงพ่อดุสิตนันทะเจ็ดครั้งนี้ไปจัดพิมพ์ เผยแพร่ให้เป็นฐานข้อมูลสำหรับชุมชนที่เกี่ยวข้องกับตำนานได้นำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลหรือการนำข้อมูลไปปรับใช้กับการพัฒนาชุมชนต่อไป

๑.๒ ควรนำผลการรวบรวมตำนานหลวงพ่อดุสิตนันทะเจ็ด เป็นฐานข้อมูล ให้กับท้องถิ่นในการปรับปรุงพัฒนาสถานที่ต่าง ๆ ในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับตำนาน เพื่อใช้ประโยชน์ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อไป

๑.๓ ควรส่งเสริมให้ชุมชนได้ช่วยกันอนุรักษ์และสืบทอดตำนาน เพื่อให้เกิดประโยชน์ ต่อการเรียนรู้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เช่น ส่งเสริมการจัดงานประเพณีพิธีกรรม การอนุรักษ์ สถานที่ที่เกี่ยวข้องกับตำนาน การสร้างหลักสูตรท้องถิ่นให้เยาวชนได้เรียนรู้ เป็นต้น

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูล

๒.๑ ควรมีการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลตำนานเรื่องอื่น ๆ ในท้องถิ่นภาคใต้ เช่น ตำนานพระบรมธาตุนครศรีธรรมราช ตำนานเมืองนครศรีธรรมราช ตำนานโนรา ตำนานหลวงพ่อดุสิตนันทะเจ็ด ตำนานหลวงพ่อดุสิตนันทะเจ็ด เป็นต้น เพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้ตำนานในภาคใต้ให้ กว้างขวางยิ่งขึ้น และเป็นการสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนเห็นความสำคัญและคุณค่าของมรดกภูมิปัญญา ทางวัฒนธรรม

๒.๒ ควรมีการศึกษาและวิจัยในเชิงเปรียบเทียบตำนานต่าง ๆ ในภาคใต้และภาคอื่น ๆ ซึ่งมีสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์และสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมที่เหมือนกันและ แตกต่างกัน